

TRẢ BÀI LÀM VĂN SỐ 1

A – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Giúp HS :

- Hệ thống hoá những kiến thức và kĩ năng biểu lộ ý nghĩ và cảm xúc, về lập dàn ý, về diễn đạt,...
- Tự đánh giá những ưu điểm và nhược điểm trong bài làm của mình đồng thời có được những định hướng cần thiết để làm tốt hơn nữa những bài viết sau.

B – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

I – NỘI DUNG

1. Đặc điểm bài học

a) Nhiệm vụ của tiết trả bài tập làm văn không chỉ là đánh giá ưu điểm và nhược điểm của một bài làm cụ thể mà còn phải giúp HS rút ra những bài học chung về cách làm bài (mà ở trường hợp cụ thể này là cách bộc lộ cảm nghĩ chủ quan), để các em có thể đạt kết quả tốt hơn trong những bài làm sau đó. Vì vậy, phần lớn thời gian của tiết học này phải được dành cho các việc :

- Nhận xét, đánh giá việc bộc lộ cảm nghĩ chủ quan trong các bài làm.
- Biểu dương những HS thể hiện được trong bài viết những cảm nghĩ chân thành, phong phú và đặc sắc.

- Hướng dẫn sửa những lỗi điển hình trong bài làm của HS.
- b) Mặt khác, Làm văn là một phân môn có tính chất thực hành tổng hợp. Việc dạy Làm văn phải được đặt trong sự gắn bó mật thiết với việc dạy Tiếng Việt và Văn học, cũng như với cuộc sống. Do đó, GV cần tận dụng tiết trả bài để củng cố cho HS những kiến thức về đời sống, về văn học và các kỹ năng dùng từ, đặt câu, lập dàn ý, viết đoạn văn.

2. Trọng tâm bài học

- a) Trong khi nhận xét, cần kết hợp hài hoà giữa khen và chê, xây và chống, tránh tạo cho HS mặc cảm của người có lỗi.
- b) Tuỳ theo đặc điểm của từng lớp mà cần tập trung vào những nội dung cần thiết nhất, tránh tràn lan.
- c) Việc tạo điều kiện cho HS có thời gian xem lại và sửa chữa bài làm của mình là rất cần thiết, GV không nên coi nhẹ.

II – PHƯƠNG PHÁP VÀ TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phương pháp dạy học

Không nên tiến hành tiết trả bài theo một tiến trình cứng nhắc, bất di bất dịch, đồng loạt như nhau ở mọi lớp học. GV cần phải nắm chắc đặc điểm của từng lớp học để định ra nội dung và cách thức tiến hành tiết học sao cho sát với tình hình thực tế và thật sự bổ ích đối với việc nâng cao trình độ làm bài của HS của mỗi lớp. Những gợi ý dưới đây chỉ có ý nghĩa để GV tham khảo.

2. Tiến trình tổ chức dạy học

a) Xác định yêu cầu của bài làm

GV hướng dẫn HS tìm hiểu đề bài để có thể tự trả lời chính xác : Bài làm phải viết về cái gì, cho ai, nhằm mục đích gì ? Người viết cần phải bộc lộ những cảm nghĩ gì ? Những cảm nghĩ ấy cần được sắp xếp theo một dàn ý như thế nào ? GV không nên nêu trước những yêu cầu đó.

Trong quá trình hướng dẫn thảo luận, GV cần khuyến khích, động viên những ý tưởng đúng đắn, độc lập và sáng tạo, đồng thời phân tích, sửa chữa những ý kiến còn chưa đúng, để cuối cùng làm cho HS thống nhất được các yêu cầu mà bài viết cần đạt tới ; từ đó, bước đầu đánh giá được ưu điểm và nhược điểm trong bài viết của mình.

b) Nhận xét chung

GV cần gợi ý để HS tự nhận xét về ưu điểm và nhược điểm của các bài làm ; sau đó mới nêu ý kiến của mình, vừa để sơ kết, vừa để bổ sung, uốn nắn những lời phát

biểu của các em. Trong trường hợp HS không phát biểu ý kiến, hoặc phát biểu không chính xác, GV chỉ nên nêu ra những hiện tượng phổ biến trong các bài làm, đề nghị các em nhận xét, phân tích trước rồi mới nêu kết luận của mình. Cuối hoạt động này, GV cần tổng kết những ưu điểm mà HS cần phát huy, cũng như những nhược điểm mà các em phải sửa chữa để không tiếp tục mắc lại trong những bài viết sau.

Khi tiến hành bước này, GV nên cố gắng tìm những ý hay, những câu văn chúng tỏ người viết bài đã có cố gắng và chân thành khen ngợi, động viên. Nên chú ý rằng, cảm giác thành công, chứ không phải cảm giác luôn mắc lỗi, mới là tác nhân góp phần nhiều nhất trong việc làm nên sự tiến bộ của HS.

c) *Chữa lỗi cụ thể*

GV không nên chỉ quan tâm đến việc sửa các lỗi về diễn đạt, bối lè : thứ nhất, việc chữa lỗi trong tiết trả bài phải tuỳ thuộc trước hết vào yêu cầu của chương trình học. Mà theo chương trình thì bài làm văn số 1 này nhằm mục đích kiểm tra khả năng bộc lộ cảm nghĩ chủ quan của HS. Như thế, những lỗi liên quan đến việc bộc lộ cảm nghĩ chủ quan cần được tập trung sửa chữa nhiều nhất ở tiết học này. Thứ hai, việc chữa lỗi cũng còn tuỳ thuộc vào kết quả làm bài của HS mỗi lớp. Vì vậy, hoàn toàn có khả năng ở lớp này, GV tập trung sửa lỗi về tìm hiểu đề và dàn ý, nhưng ở lớp khác, với đối tượng HS khác, GV lại chú ý hơn đến cách trình bày, đến việc dùng từ, đặt câu hay viết đoạn.

d) *Đọc bài làm tốt*

GV đọc một số bài hoặc một số đoạn viết tốt để HS có cơ hội "học bạn" sau khi đã "học thầy" ; sau đó, GV nhận xét, khích lệ, động viên HS trong lớp nói chung.

e) *Trả bài, tổng kết*

GV trả bài cho HS và dành thời gian để các em tự đọc, sửa chữa bài viết và nêu những thắc mắc của mình.

Cuối cùng, GV tổng kết bài học, giúp HS từ những ưu điểm và nhược điểm cụ thể rút ra những kinh nghiệm bổ ích cho việc làm văn, xác định phương hướng phấn đấu và sau đó ra bài tập về nhà.